

Ντοκιμαντέρ: μυστικά, ρεαλισμός, γοητεία

Όλη η μνήμη του κόσμου

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ; ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ; ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ; ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ; ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ; ΤΙ ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ; ΠΟΤΕ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ, ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΕΙ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΙ; ΠΩΣ, ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

Το Ευρωπαϊκό Μανιφέστο για το ντοκιμαντέρ, όπως διατυπώθηκε στη διεθνή συνάντηση των Δελφών, τον Σεπτέμβριο του 1988, ορίζει ότι: «Το ντοκιμαντέρ αποτελεί ένα πλήρες μέσον έκφρασης και δημιουργίας. Ο κινηματογράφος ήταν στο ξεκίνημά του ντοκιμαντέρ. Η ταινία ντοκιμαντέρ αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του κινηματογράφου. Το ντοκιμαντέρ συνδυάζει ρεαλισμό, μνήμη και υποκειμενικότητα. Σε καμιά περίπτωση δεν παίζει τον ρόλο του ενδιάμεσου ανάμεσα στα δημοσιογραφικά ρεπορτάζ και την ταινία μυθοπλασίας».

Το ντοκιμαντέρ βρίσκεται ακριβώς μέσα στον πυρήνα όλων των κινηματογραφικών ειδών, βρίσκεται μέσα στον κινηματογράφο της μυθοπλασίας, όπως η ποίηση βρίσκεται μέσα στον πεζό λόγο και κινεί τον πεζό λόγο. Κάθε σημαντική ταινία φιλμ κουλτά εμπλέκει κρυμμένο ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο πεδίο καταγραφής του πραγματικού, στοιχεία που ανήκει αποκλειστικά στο ντοκιμαντέρ. Στο ντοκιμαντέρ συντελείται η συνάντηση με το τυχαίο και το απρόοπτο, σε αντίθε-

ση με τη μυθοπλασία, που η συνάντηση γίνεται με το οργανωμένο και το προβλεπόμενο. Το ντοκιμαντέρ είναι μνήμη, είναι ποίηση, είναι αξιοπρέπεια. Το ελληνικό ντοκιμαντέρ, από τις απαρχές του, στα μέσα περίπου της δεκαετίας του '50, κινείται αθόρυβα και διακριτικά έξω από τους προβολείς και τις πλασματικές προσδοκίες της ταινίας με υπόθεση και αρκετά συχνά δημιουργεί παραγωγές που, κάποιες χρονιές τουλάχιστον, βρίσκονται παράλληλα από το σύνολο της παραγωγής των ταινιών μυθοπλασίας.

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΕΚΔ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΓΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ, 17 ΕΥΡΩ

Το συγκεκριμένο σύγγραμμα αποφασίζει να βάλει τα πράγματα στη θέση τους. Αυτό τουλάχιστον ισχυρίζεται με το πλήθος και το είδος των κειμένων που περιλαμβάνονται στις σελίδες του. Τα καταφέρνει; Αν ναι, ως ποιο σημείο; Οι δεκαπέντε συγγραφείς, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας στην πλειονότητά τους, αναφέρονται σε τομείς όπως: ιστορία του ντοκιμαντέρ, το σενάριο, ο ήχος, το πολιτικό ντοκιμαντέρ, η ψηφιακή εποχή και πολλά άλλα. Δώστε όμως προσοχή και ξεκινήστε την ανάγνωση από το κείμενο του ποιητή και θεωρητικού Ανδρέα Παγουλάτου, ο οποίος επικρατεί έναν ιστορικό επαναπροσδιορισμό της πο-

«Το ντοκιμαντέρ αποτελεί ερμηνεία της πραγματικότητας», γράφει η Εύα Στεφανή

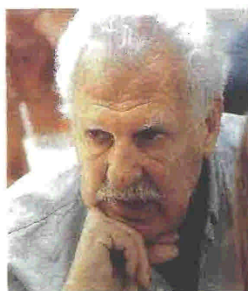

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΥΙΖ
ΕΡΩΤΗΣΗ

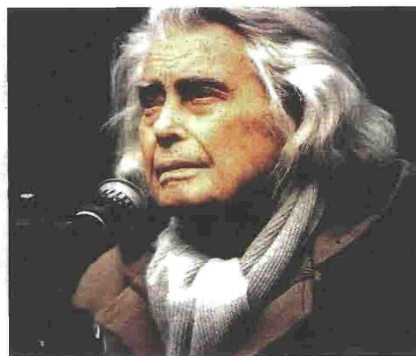
Τη βάφτισε «ποίηση της ήττας»

Διακριτή φωνή στη μεταπολεμική μας ποίηση, με υπολογισμένη θεωρητική σκέψη. Στην οικογένειά του ανήκουν τέσσερις αξιόλογοι λογοτέχνες: δύο ποιητές, μια ποιήτρια και ένας κριτικός δοκιμογράφος. Στα πρώτα χρόνια της επταετίας κυκλοφόρησε δακτυλόγραφη συλλογή «Κρύπτη» ανηδικοτατορικών αισθημάτων. Του αποδίδεται η πρωτιά στη χρήση του όρου «ποίηση της ήττας». Ποιος είναι;

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗ ΣΕΛ. 19

Ο Φώτος Λαμπρινός σχολιάζει τα κινηματογραφικά επίκαιρα της περιόδου 1895-1940

Σπουδαίος ντοκιμαντερίστας και μαχητικός κομμουνιστής ο Γιώργος Ίβενς, αποτύπωσε μεταξύ άλλων και τον πόλεμο του Βιετνάμ στον «17ο Παράλληλο»

ρείας του ντοκιμαντέρ, ενώ σύγχρονως κωδικοποιεί όλες τις σύγχρονες θεωρίες και τάσεις που το ορίζουν.

Εύα Στεφανή 10 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

ΕΚΔ. ΠΑΤΑΚΗ, 9,50 ΕΥΡΩ

Ό,τι δεν κατορθώνει η παραπάνω έκδοση των δεκαπέντε συγγραφέων, το κατορθώνει μόνη της η Στεφανή βάζοντας όλα τα σχετικά ζητήματα στην πραγματική τους βάση, στο κομψό ολιγοσέλιδο βιβλαράκι της σειράς «Τετράδια Κινηματογράφου». Η Στεφανή ανοίγει το πρώτο από τα κείμενά της με το ερώτημα, «Πώς κινηματογραφεί κανείς την πραγματικότητα;» Στη συνέχεια αποφαίνεται ότι «το ντοκιμαντέρ, όπως και όλες οι αναπαραστατικές τέχνες, αποτελεί ερμηνεία της πραγματικότητας και όχι αντανάκλασή της. Σε αυτές ακριβώς τις δύο φράσεις βρίσκεται η ουσία και το νόημα του ντοκιμαντέρ, το οποίο είναι πρωτίστως κινηματογράφος, επομένως τέχνη».

Jean Breschand Το Ντοκιμαντέρ, Η Άλλη Όψη του Κινηματογράφου,

ΕΚΔ. ΠΑΤΑΚΗ, 10,50 ΕΥΡΩ

Ο Breschand, σκηνοθέτης και θεωρητικός, γράφει με περισσή ευφορία ένα πρωτότυπο εγχειρίδιο με επλεγμένες στιγμές από την ιστορία του ντοκιμαντέρ. Οι μαρτυρίες, τα ντοκουμέντα και τα αποσπάσματα από σενάρια, μας εξοικειώνουν με την αναλυτική γαλλική σκέψη πάνω στο συγκεκριμένο είδος. Ο Breschand αποδίδει φόρο τιμής στους πρωτοπόρους Ρόμπερτ Φλάερτι και Τζιζκα Βερτόφ. Η απόδοση στα ελληνικά, ιδιαίτερα προσεγγισμένη.

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, ΕΚΔ. ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ.

Συλλογή κειμένων από ιστορικούς, ανθρωπολόγους και κινηματογραφιστές του εθνογραφικού φιλμ. Σημαντικότητα κατάθεση και πολύτιμο μάθημα, το κείμενο του μεγάλου σκηνοθέτη του εθνογραφικού κινηματογράφου Jean Rouch. Η μέθοδος ανάλυσης που προτείνει ο ιστορικός Μαρκ Φερό όπως και ο τρόπος με τον οποίο νομιμοποιεί το φιλμ ως ιστορικό τεκμήριο, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Georges Sadoul Το Ντοκιμαντέρ Απο τον Βερτόφ Στον Ρουζ

ΕΚΔ. ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ.

Το κλασικό βιβλίο του Γάλλου θεωρητικού του κινηματογράφου και από τα πρώτα πλήρη και έγκυρα στη διεθνή βιβλιογραφία διαβάζεται σήμερα με το ίδιο ενδιαφέρον που διαβάστηκε όταν πρωτοεκδόθηκε το 1985, στη μετάφραση Γιώργου Παπακυριάκη.

Φώτος Λαμπρινός ΙΣΧΥΣ ΜΟΥ Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΦΑΚΟΥ ΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΩΣ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚΔ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ ΜΕ DVD, 36,50 ΕΥΡΩ

Σχολιάζοντας ο σκηνοθέτης - ερευνητής Φώτης Λαμπρινός και αναλύοντας τα ελληνικά κινηματογραφικά επίκαιρα (news reels) της περιόδου 1895-1940, επιχειρεί κατ' ουσίαν ένα ταξίδι στον μαγικό και ανεξίτηλο κόσμο του

κινηματογραφικού φιλμ. Το βιβλίο συμπληρώνει ό,τι νομίζουμε ότι λείπει από όσα βιβλία για τον κινηματογράφο έχουμε ως τώρα διαβάσει. Καλύπτει κενά, συνοψίζει και ανακεφαλαιώνει τις γενικές αρχές που ορίζουν τον ρόλο της κινηματογραφικής αφήγησης, τη δύναμη του κινηματογραφικού φακού, τη συναρπαστική ιστορία της κινούμενης εικόνας.

Διαβάζοντας το βιβλίο του Λαμπρινού μπορεί κανείς να κατανοήσει τη δυναμική, την πολυπλοκότητα και το σύνθετο της κινούμενης εικόνας.

